

רשות ההגבלים העסקיים

ירושלים, טז' באייר, תש"ס
21 במאי 2000

פטור 3593

בפקס: 03-6918855

לכבוד
מר אמיר ברטוב, עו"ד
רח' דניאל פריש 3
תל אביב 64731

הנדון: החלטה בעניין אי-מתן פטור מאישור הסדר כובל: פאקא תעשיות בע"מ

הנני מתכבדת להעביר אליכם את החלטת הממונה על הגבלים עסקיים, לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח-1988, בדבר אי-מתן פטור מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר הכובל שבנדון.

בברכה,

ציפורה נחמן, עו"ד

רשמת הגבלים עסקיים

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר אי-מתן פטור מאישור הסדר כובל פאקא תעשיות בע"מ

1. מבוא

ביום 7 בפברואר 2000 הונחה על שולחני בקשתה של חברת פאקא תעשיות בע"מ (להלן: "פאקא") לקבלת פטור מאישור הסדר כובל על ידי בית הדין להגבלים עסקיים. לאחר שבחנתי את ההסדר לגביו מבוקש הפטור ואת השפעתו האפשרית על התחרות בשווקים הרלוונטים, ולאחר התייעצות עם הועדה לפטורים ולמיוזגים, הגעתי לכלל מסקנה כי אין ההסדר האמור עומד בתנאים הקבועים בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים (להלן: "החוק") למתן פטור כמבוקש.

2. הבקשה

פאקא, יצרנית יחידה בארץ של שמרים לחים, מייצרת בין מגוון מוצריה טבלית שמרים בשם "קוביית שמרים זהב" (להלן: "הקובייה"). פאקא מבקשת לסמן על הקובייה, כבר במפעל, את מחירה לצרכן הסופי. לטענתה, כאשר הקמעונאים מסמנים את המחיר על הקובייה, כנדרש מכח צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הצגת מחיר של סוג מצרכים מסויימים) מ-1998, יש בכך כדי להסתיר נתונים חשובים בנוגע למוצר המודפסים על עטיפתו, זאת משום מידותיה הקטנות של הקובייה (4X4X4 ס"מ) הסתרתם של נתונים אלה פוגעת, לדברי פאקא, הן בצרכן אשר מתעניין בהם והן בשיווק הקובייה.

פאקא מציינת בבקשתה כי כל מוצרי השמרים המיוצרים על-ידה, לרבות הקובייה, נתונים לפיקוח לפי חוק פיקוח על מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996. במסגרת פיקוח זה קבע המפקח, בינואר 1999, מחירים מרביים למוצרי השמרים. מן הנתונים שהמציאה פאקא עולה כי רוב רשתות השיווק וכן נקודות מכירה קמעונאיות אחרות מוכרות את הקובייה במחיר המרבי שנקבע לה; לפיכך סבורה פאקא כי המוצר איננו נתון בתחרות מחיר משמעותית, ועל כן לא יגרור סימון המחיר במפעלה פגיעה של ממש בתחרות. עם טענה זו אינני יכול להסכים. אסביר מדוע.

3. סימון המחיר בשערי המפעל בראי דיני ההגבלים העסקיים

פרקטיקה של סימון מחירים בידי היצרן אינה מעלה בהכרח חשש לפגיעה בתחרות. פעמים יש בה אף כדי לתרום לתחרות. הכל תלוי התנהגות הקמעונאי. מקום בו צפוי הקמעונאי להדביק על גבי המוצר תווית מחיר משל עצמו, הרי שסימון המחיר גם על ידי היצרן יש בו מן החיוב; הוא מעמיד בפני הצרכן כלי להערכת רמת המחירים לצרכן הנוהגת אצל הקמעונאי.¹

¹ המלומד Areeda כתב על הפן החיובי שבהמלצה על מחיר, בראי דיני התחרות: "Suggestion may help dealers choose appropriate price and may provide customers with helpful information, perhaps alerting them to a low-priced dealer's bargain or to the possibility of alternatives to a high priced dealer. Indeed they may be essential to effective manufacturer advertising informing buyers not only of the product's availability and virtues but also of its approximate price."

ברם, שונים הדברים תכלית השינוי מקום בו צפוי הקמעונאי שלא להדביק על גבי המוצר תווית מחיר משל עצמו. בנסיבות כאלה, פשיטא כי התוצאה המסתברת מסימון המחיר על ידי היצרן היא יצירת מחיר אחיד למוצר בכל הארץ.² דינו של סימון המחיר המומלץ בנסיבות אלה הוא כשל הכתבת מחיר (Resale Price Maintenance), בחוק, אף אם יוכתר המחיר המסומן כ"מחיר מומלץ".³ דיני ההגבלים העסקיים מתחקים אחר המהות האמיתית של הפעילות העסקית ולא אחר תבניות פורמאליות.⁴ יצירת מחיר אחיד בכל הארץ, בשוק מוצר שלם כאמור, היא מסוג הפגיעות בתחרות שאין הממונה על הגבלים עסקיים יכול לאשרן מכח סמכותו בהתאם לסעיף 14 לחוק.

4. מן הכלל אל הפרט

בנסיבות המקרה שלפנינו אין חולק, וכך אף הוסבר על ידי פאקא, כי סימון המחיר בידי פאקא על גבי המוצר מיועד לייתר את סימון המחיר בידי הקמעונאים - כך, לטענת פאקא, בהעדר שטח פנים גדול מספיק להוספת תווית מחיר נוספת מצד הקמעונאי. בהיעדר סימון מחיר צפוי מצד הקמעונאי, משמע כי לפנינו הסדר סימון מחיר מהסוג הפוגעני כלפי התחרות. לעניין זה, אין בעובדה שהובאה על ידי פאקא, כי נקבע בשוק מחיר מרבי למוצרי שמרים, כדי לסייע לה. אף אם כיום גובים מרבית הקמעונאים את המחיר המירבי המותר בשוק, הרי שחירותו של כל קמעונאי נתונה לו לקבוע מחיר למוצר זה כהבנתו. זאת ועוד, אף פאקא מציינת כי קיימת שונות מחירים מסוימת בשוק. אישור ההסדר בנסיבות אלה, יבטל חירות זו, ושונות זו וכמוהו כמתן יד מצד מערך ההגבלים העסקיים לחסימת התחרות על המחיר בשוק כולו.

יתר על כן, דווקא בשווקים בהם התחרות מוגבלת מלכתחילה, בשל הגבלות חיצוניות כדוגמת פיקוח על המחיר המירבי, יש לנהוג משנה זהירות בבחינת השוק, ולוודא כי השחקנים בשוק לא יוסיפו הגבלות על התחרות מעבר לאלו הקיימות ממילא.⁵

עוד אוסיף כי שר התעשייה והמסחר פרסם הודעה לעיתונות על כוונתו להסיר את הפיקוח מתעשיית השמרים. מקום בו יוסר הפיקוח ותבוטל הקביעה בדבר המחיר המרבי, יגדל עוד יותר חופש התחרות בשוק. גם נוכח התחרות האפשרית כיום ובעתיד הקרוב בשוק זה, אינני יכול לקבל את הטענה כי הואיל והמחיר אחיד כבר עתה, הרי שאין בסימון המחיר בשער המפעל כדי לפגוע עוד יותר בתחרות.

על רקע זה הגעתי לכלל מסקנה כי לא אוכל ליתן את הפטור המבוקש על ידי פאקא.

Areeda, *Antitrust Law* (Boston, 1986) vol. VII, p.25

² ראה פסיקת בית הדין האירופאי: Case 8/72, *Cementhandelaren v. Commission* ECR 1972, P.977 לפסק הדין כי קביעת מחיר מומלץ, נדונה סוגיית קביעת מחיר המומלץ על ידי איגוד עסקי לחבריו ונקבע בסעיף 21 לפסק הדין כי קביעת מחיר מומלץ, כמו קביעת מחיר אחיד, משפיעה על התחרות בשוק משום שהיא מאפשרת למתחרים לחזות, במידת ודאות גבוהה, את מחיריהם של מתחריהם: "In fact the fixing of price, even one which merely constitutes a target, affects competition because it enables all the participants to predict with a reasonable degree of certainty what the pricing policy pursued by their competitors will be."

³ הדברים כבר נאמרו על ידי מערך הפיקוח על הגבלים עסקיים, ובעיקר סביב התנגדות הממונה להסכמים בענף החלב בין היצרנים ובין כל רשתות השיווק הגדולות לסימון מוצרים בשער המפעל (ר' ערר 7/98, **תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נ' הממונה על הגבלים עסקיים**).

כך קרה שבהחלטת נציבות הסחר האמריקאית, ה-FTC, לא נפתחה חקירה פלילית כנגד יצרן שהצמיד למוצרו תווית מחיר, משום שלא היו ראיות לכך כי בפועל נפגעה עצמאות הקמעונאים בתמחור המוצרים. ראה - *Monsanto Co. v. Spray-rite Serv. Corp.*, 465 U.S 752 (1984).

⁴ ראה **רכישת מניות "נחושטן" ע"י זלקינד**, "ההגבלים העסקיים" כרך א' 113, 116.

⁵ ראה: R. Whish, *Competition Law*, 3rd ed., p. 398.

למעלה מן הצורך אציין כי לא שוכנעתי שסימון המחיר הוא הפתרון היחיד בנסיבות המתוארות לעיל, ושאין באפשרותה של פאקא לשנות את אריזת הקוביה או להגדילה באופן שבו תווית המחיר הקמעונאית לא תסתיר את שם המוצר ופרטיו.

המבקשת רשאית לפנות לבית הדין להגבלים עסקיים ולבקש ממנו אישור ההסדר נשוא בקשה זו, מכוח סמכותו על פי סעיף 8 לחוק.

ד"ר דוד תדמור
הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ט"ז באייר תש"ס
21 במאי 2000

LIPA MEIR & Co.
ADVOCATES

ליפא מאיר ושות'
עורכי-דין

DR. LIPA MEIR
ZURIEL LAVIE
JACOB SPIGELMAN
ISRAEL AZIEL
ITZCHAK BLAU
Dr. YEHUDA BEN MEIR
ALON POMERANC
UZI MOR
AMIR BARTOV
UDI DORON
GAD AZOR
ORIT ORTNER
YAIR MORAN
IRIT RONEN-MEVORACH
HAGIT REINDEL
Prof. DAVID GLIKSBERG
ABRAHAM SOFER, LL.M.*

3, DANIEL FRISCH ST.
TEL AVIV 64731 ISRAEL
PHONE: (972)-3-6917291
FAX: (972)-3-6918855
Electronic mail:
LAW@LIPAMEIR.CO.IL

רח' דניאל פריש 3
תל-אביב מיקד: 64731
טל': (972)-3-6917291
פקס: (972)-3-6918855
דואר אלקטרוני:
LAW@LIPAMEIR.CO.IL

ז"ר ליפא מאיר
צוריא לביא
יעקב שפיגלמן
ישראל עזיאל
יצחק בלאו
ד"ר יהודה בן מאיר
אלון פומרנץ
עוזי מור
אמיר ברתוב
אודי דורון
גד אזור
אורית אורטנר
יאיר מורן
אירית רונן-מבורך
חגית ריינדל
פרופ' דוד גליקסברג
אברהם סופר

* ADMITTED: N.Y., WASH.D.C.

7 בפברואר 2000
תיק מספר: 2631

בדואר רשום

לכבוד
הממונה על הגבלים עסקיים – לידי עו"ד עודד פנקס
רח' כנפי נשרים 22
ירושלים 91341

ח"י,

הנדון: פטור מבקשה לאישור הסדר כובל

בשם מרשתי, פאקא תעשיות בע"מ ובהמשך לבקשה לפטור מאישור הסדר כובל, המוגשת בד בבד עם מכתבי זה והנסמכת על הנימוקים המפורטים בו, הריני לפנות אליך כדלקמן:

- מרשתי, פאקא תעשיות בע"מ (להלן: "פאקא") הינה היצרנית היחידה בארץ של שמרים לחים והיא הוכרזה כמונופול בתחום זה. כל מוצרי השמרים המיוצרים ע"י מרשתי נתונים לפיקוח לפי חוק פיקוח על מצרכים ושירותים התשנ"ו – 1996.
- העתק מהודעת המפקח על המחירים מיום 5 בינואר 1999 על מחירי המוצרים המירביים של מוצרי השמרים מתוצרת פאקא, לרבות קוביית שמרים זהב מצורפת למכתבי כנספת א'.
- בחודש יולי 1998 נכנס לתוקפו תיקון לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הצגת מחיר של סוג מצרכים מסויימים) המחייב את רשתות השיווק לסמן מחירים על גבי המוצרים לרבות מוצרי פאקא. החל מסוף שנת 1998 החלו הרשתות לסמן את המחירים על המוצרים לרבות סימון המחיר על קוביית שמרים זהב.
- גודל קוביית שמרים זהב הינו 4 ס"מ רוחב x 4 ס"מ אורך. על גבי עטיפת המוצר ניתנים לצרכן נתונים חשובים רבים על המוצר, מרכיביו, היצרן ונתונים נוספים אשר מופיעים על גבי המוצר כולו בשל גודלו הקטן. עקב הצורך לסמן מחירים מוסתרים נתונים חשובים אלה באופן חלקי ואקראי והסתרתם פוגעת במידע רלוונטי שמשמש את הצרכן או שהצרכן צריך להיות מודע אליו.
- זאת ועוד, לדעתה של פאקא בגלל סימון המחירים על המוצר הקטן הנ"ל נגרמת פגיעה בשיווקו לבד מהסתרת המידע שנמסר בו.
- בשל העובדה שסימון המחירים פוגע בשיווק המוצר וגורם להסתרת מידע רלוונטי מבקשת פאקא היתר לסמן את מחיר המוצר במפעלה.

6. מבדיקה שערכה פאקא ברשתות השיווק עובר להגשת בקשת הפטור למדה פאקא כי המוצר נמכר בכל רשתות השיווק במחירו המירבי המפוקח, דהיינו תמורת 2.35 ש"ח. אין רשת אחת הגובה מחיר נמוך יותר ממחירו המירבי של המוצר כענין של מדיניות. יש אי פה אי שם סניפים בודדים של רשתות שבהן נמכר המוצר במחיר נמוך יותר במעט ממחירו המירבי כגון זיל וזול, קלאב מרקט והיפרנטו אולם אלה כאמור יוצאים מן הכלל המעידים על הכלל.
7. גם בנקודות מכירה קמעונאיות שאינן רשתות השיווק נמכר המוצר במחירו המירבי. יוצא איפוא שבאופן מעשי לא קיימת תחרות קמעונאית במכירת המוצר ולמזער היא זניחה בהיבט הכולל.
8. המוצר קוביית שמרים זהב משווק לשוק הקמעונאי ע"י תוצרת מזון ישראלית בע"מ (להלן: "תמ"י"). תמ"י משווקת את המוצר לכל נקודות המכירה (רשתות ואחרות) במחיר אחיד של 1.61 ש"ח ללא מע"מ כך שפער השיווק לרשתות הוא 0.39 ש"ח למוצר. כאמור, כמעט כל הרשתות ונקודות המכירה הקמעונאיות מוכרות את המוצר במחירו המירבי.
9. סימון המחיר של המוצר בפאקא לא יחייב מי מסניפי הרשתות או שאר הקמעונאים שלא למכור את המוצר במחיר נמוך יותר מהמחיר המסומן (שלא יכול לעלות כמובן על המחיר המירבי המפוקח). סניף שיבחר לעשות כן רק ישפר את תדמיתו אצל צרכניו (וכאמור אותם סניפים בודדים המוכרים במחיר נמוך יותר הם אותם סניפים של הרשתות בעלות התדמית הזולה יותר). אין צורך לאמר שהמחיר המסומן הנמוך יותר הוא המחייב את הקמעונאי ואת הצרכן הרוכש.
10. לאור האמור לעיל סבורה פאקא כי סימון המחירים על מוצר קוביית שמרים זהב (והבקשה מוגשת רק על מוצר זה) במפעלה יועיל לצרכן, ימנע מצב שבו מידע חשוב מוסתר ממנו באופן אקראי וישפר את חזות המוצר. מן העבר השני לא תיגרם כל פגיעה בתחרות שכן כאמור ההיבט התחרותי בשיווק המוצר לצרכן הוא זניח.
11. מהמקובץ עולה בבירור שסימון המחירים על קוביית שמרים זהב במפעל פאקא איננו מגביל את התחרות כלל שכן הוא איננו מונע מהסניפים הבודדים המעוניינים בכך למכור במחיר מופחת וממילא טווח הורדת המחיר על ידם הינו מצומצם ביותר. גם אם יש לו השפעה על אותם סניפים בודדים המדובר בהגבלה לא משמעותית כמשמעה בסעיף 14 לחוק ההגבלים העיסקיים.
12. אשר על כן מבקשת פאקא את אישור הממונה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העיסקיים.
13. אנו עומדים לרשותכם בכל שאלה או הבהרה בקשר עם האמור במכתבנו זה.

בכבוד רב ובב"ח,

אמיר ברטוב, עו"ד

חוק ההגבלים העיסקיים, התשמ"ח - 1988

טופס 1 (תקנה 2) לתקנות ההגבלים העיסקיים (מרשם, הודעת מיזוג, הודעות ממונה לציבור וקביעת מחזור המכירות במיזוג חברות), התשמ"ט-1989

בקשת פטור מאישור הסדר כובל

בהתאם לסעיף 14 לחוק ההגבלים העיסקיים, התשמ"ח-1988

בהתאם לסעיף 14 לחוק ההגבלים העיסקיים, התשמ"ח-1988, מוגשת בזה בקשה לפטור מאישור בית הדין להסדר כובל שפרטיו כדלקמן:

1. הצד להסדר המבקש את הפטור -

שם - פאקא תעשיות בע"מ ("פאקא")

מען - הקוממיות 2 בת-ים

מען למסירת מסמכים - עו"ד אמיר ברטוב, ליפא מאיר ושות', דניאל פריש 3, ת"א.

2. הצדדים האחרים להסדר - אין. הבקשה נובעת מרצונה של פאקא לסמן מחירים על מוצר ספציפי המיוצר המפעלה והמשווק לרשתות השיווק השונות.

3. צורת ההסדר - אין הסדר אלא פעולה חד צדדית של פאקא לסימון מחירים.

4. הנכס או השירות נושא ההסדר - קובית "שמרית זהב" - 50 גרם שמרים לחים טריים הארוזים בצורת קובייה עם עטיפה בגוון זהב.

5. מהות הכבילה ופרטים עליה - סימון מחיר המוצר המתואר בסעיף 4 לעיל במפעל פאקא.

6. תקופת ההסדר הכובל - בלתי מוגבלת בזמן.

7. הנימוקים המצדיקים פטור מאישור בית הדין - כמפורט במכתב המצורף לבקשה זו.

אני מצהיר שכל הפרטים האמורים הם למיטב ידיעתי מלאים ונכונים, שהמסמכים המצורפים הם נכונים ומלבד הפרטים שנמסרו בבקשה זו אין כל מסמך אחר הקובע את ההסדר או הנוגע לו.

חתימה וחתימה

שם

תאריך 27.12.99

פאקא תעשיות בע"מ